

Grönsiskan o Kemissan mm

Artikeln är skriven av Sture och Evy Nilsson, med benäget bistånd av Bengt Christensson, son till Christer och Selma Christensson.

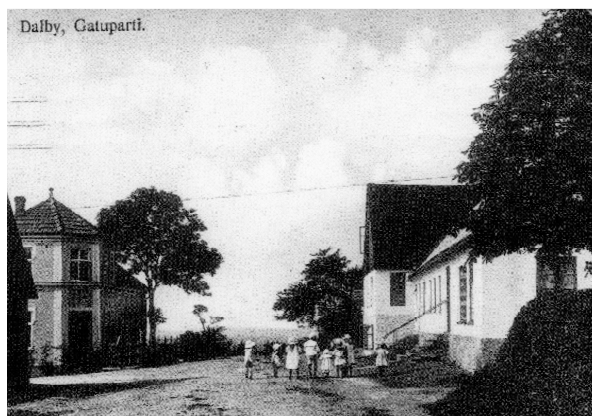
Området betecknades i gamla tider Dalby 40, på senare kartor talas om Dalby 55:1 och 64:1 och i dag ingår fastigheten i Kvarteret Munken.

Byggnaderna var 3 till antalet, låg på ofri grund och revs 1967. Marken tillhörde Dalby församling (kyrkan) och gör, till största delen, så ännu i dag.

Huvudbyggnaden låg längs med Malmövägen och hade en vinkel mot norr.

Norr om huvudbyggnaden i gräns med gamla kyrkogården låg en uthusbyggnad, troligen inrymmande toaletter, grovkök och tvättstuga.

Öster om huvudbyggnaden intill Frans Hanssons Köttaffär låg en bostadsbyggnad (annexet). Fastigheten gränsade i norr till Dalby kyrkogård.

Bilden ovan till vänster visar Malmövägen mot väster cirka 1920. De vita husen till höger är huvudbyggnaden och gaveln till vinkeln mot norr. Bilden till höger visar hur det ser ut i dag.

Annexet.

År 1896 flyttade Magnus och Anna Eriksson till annexet tillsammans med barnen Agnes och Rut, födda 1897 och 1904. Rut utbildade sig till sömmerska hos Betty Nilsson ("Betty sömmerska"). Rut gifte sig och kom att heta Möller. Från kyrkoböckerna får vi veta att Eriksson bodde på Dalby 41. Till fastigheten inflyttade 1956 lantbrukaren Anders Carlsson, (1873-1960), tillsammans med sin hushållerska, Botilda Hansson, född 19/11 1878. Carlsson hade tidigare ägt fastigheten Dalby 37:10 på Sandbyvägen. Senare delen av sitt liv levde Carlsson med en vanställd näsa. Han hade blivit sparkad av en gris vid slakt och inte skött såret, som det blev cancer i. (Man talade om honom som "Carlsson med näsan").

Han beskrevs som en bra karl. Han avled den 18/3 1960.

Tilda eller Botilda flyttade till Dalbyhem 12/11 1963.

Huvudbyggnaden.

Nu gäller det händelserna i huvudbyggnaden utmed Malmövägen. Denna byggnad ägdes troligen av Hanna (1837-1917) och Nils Larsson (1826-1906). De bodde i mittdelen av huset. Hanna upplät rum åt doktor Åkerman från Veberöd, som en dag i veckan tog emot Dalby-patienter, varvid Hanna lär ha tjänstgjort som sjuksköterska.

Hanna o Nils Larssons dotter, Marna född 29/12 1868, gifte sig 1887 med Nils Christensson, född 17/7 1865 – f.d. lantbrukare och vagnmakare – men senare innehavare av Restaurang Tre Kronor i Trelleborg. Kroglivet fungerade inte utan Nils och Marna lämnade verksamheten och flyttade 1902 till Dalby och köpte hela den här beskrivna fastigheten. Marna öppnade köttbutik i källarplanet med stora saltkar och annat som behövdes. En trappa ledde upp till våningen ovanför, där de inrett sin bostad. Nils Christensson fick anställning som lagerbokhållare på spritbolaget i Dalby. Marna o Nils fick 4 barn varav Christer var äldst. Han ägde, med hustrun Selma, fastighet Dalby 51:1, Gröna Lund om då 3,67 har, och sysslade med jordbruk, grönsaksodling, födde upp höns o gäss, som bl.a. avyttrades på Mårtenstorget i Lund.

Nils och Marna Christensson.

Åter till föräldrarna Marna o Nils Christensson, som hade telefonnummer 47; den östra delen av gatufastigheten hyrde de ut till Hanna Nilsson ("Hanna i garnet"), som drev modeaffär och garnhandel. Hon hade telefonnummer 45.

Nils Christensson dog 2/12 1930 och Marna 1951.

I början av 1930-talet upphörde Marnas köttaffär, och 1932 fortsatte Bror och Hulda Granath samma verksamhet i källarlokalen. Familjen Granath hyrde bostad i vinkelbyggnaden längst i norr. I slutet av 1930-talet flyttade Granath tvärs över gatan till en modernare fastighet, där de inrättade köttaffär och bostad.

Sedan Hannas garnhandel upphört fick Dalby sin första kemikalieaffär. Den startades troligen av Anna Höörgren född Hansson 1882, hon flyttade 1933 till Vittsjö, men rörelsen drevs därefter vidare av fröken Nilsson, som lär vara Maria Nilsson född 1855 och inflyttad 1933. I folkmun kallades affären för "Kemissan". Biträden i affären var bl.a. Svea Adler, Inga-Lill Nilsson och Irene Jönsson (g. med Lennart Jönsson "Lanke").

År 1938 flyttade systrarna Agnes (1906-1976) och Clara (1911-1996) Mårtensson till fastigheten och öppnade grönsaksaffär i källarlokalen, där Granaths köttaffär hade funnits, samt inrättade gemensam bostad i våningen ovanpå. Grönsaksaffären, som i folkmun oftast hette "Grönsiskan", sköttes väl under alla år fram till 1966, då fastigheterna revs och Clara flyttade rörelsen till Stationsbacken 10 i Dalby. Till rörelsen hörde en godisautomat – det var nog ovanligt för den tiden.

System Agnes flyttade till äldreboende i Sjöbo, där hon avled.

Brodern Viktor, född 1917, flyttade till Dalbyfastigheten 1940, men öppnade efter någon tid grönsaksaffär i Staffanstorp.

1953 öppnade Karl-Axel Svensson, född 17/3 1929, frisersalong i mittingången på fastighetens södersida. Han kom från Sjöbo, kallades mestadels för Kalle och gifte sig 1954 med Anna Maj-Britt (Brita) Nilsson född 30/7 1934, dotter till Nils Henning Nilsson från Dalby 40:11. Kalle beskrevs som en duktig yrkesman, välklädd och modern.

De fick en son, äktenskapet upplöstes emellertid och Kalle flyttade 1959 till Nevishög.

Okt. 2012 EN/SN.